

Filosofie a obec

Filosofie jako disciplína má své vysoké nároky, ale jejím nevlastnějším úkolem je působit, tj. mít vliv na veřejnost, na obec, na společnost. A protože jde o vliv na způsob myšlení, a myšlení je – zejména z hlediska filosofie – záležitost individuální, úkolem filosofie je působit na vědomí a způsob myšlení jednotlivých lidí. A právě v tom se skrývá pro filosofa a jeho filosofování hned dvojí závažný problém. Především je zapotřebí pamatovat na to, že většina lidí nemůže být zatěžována všemi těmi odbornými předpoklady a nároky, jimž je a musí být vystavován každý opravdový filosof a jeho náročná, tak říkajíc „laboratorní“ myšlenková práce. Což především znamená, že výsledky svého přemýšlení musí být schopni podávat co možná srozumitelně všem, kteří jsou jednak sami schopni myslet, ale kteří jsou také připraveni naslouchat někomu filosoficky zkušenějšímu. Filosof musí zkrátka hodně udělat pro zvýšení úrovně všech lidí nebo alespoň většiny, musí je chtít a umět zaujmout a prokázat důležitost aspoň základního filosofického vzdělání pro každého. Ale v plnění tohoto úkolu se nutně dostává do střetů a někdy i dlouhodobých nejen myšlenkových, ale zejména duchovních zápasů s filosofiemi vadnými a zejména pseudofilosofiemi, tedy nepravými a falešnými. A tak se dostává do popředí také šíření jakési „kritické osvícenosti“, jejímž místem působení bude právě také veřejnost: na jedné straně bude uvádění určitého filosofického typu myšlení do každodenního života, na druhé straně bude trénink těch „chytrých“ v kritickém odstupu a vůbec kritičnosti, bez níž se ostatně filosofie a filosofování v žádném případě nemůž nikdy obejít.

(Písek, 140704-1.)